יש מותרות פרק תשיעי יבמות

והרי טומאה דלאו שאין שוה בכל וטעמא דכתב רחמנא [1]בני אהרן [א]ולא בנות אהרן הא לאו הכי ה"א נשים חייבות מאי טעמא לאו משום דרב יהודה אמר רב לא דגמרינן [2]מלא יקחו איכא דאמרי קיחה איצטריכא ליה ס"ד אמינא ליגמר מטומאה קמשמע לן רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע איקלעו [ב] להינצבו לאתריה דרב אידי בר אבין בעו מינייהו הוזהרו כשרות להנשא לפסולין או לא אמר להו רב פפא תניתוה [ג]עשרה יוחסין עלו מבבל כהנים לוים וישראלים חללים גרים וחרורים וממזרים נתינים שתוקי ואסופי [3]כהנים לוים ישראלים מותרין לבא זה בזה [4]לוים ישראלים חללים גרים חרורים מותרין לבא זה בזה גירי חרורי [5]ומזרי נתיני שתוקי ואסופי מותרים לבא זה בזה ואילו כהנות לחלל לא קתני א"ל רב הונא בריה דרב יהושע כל היכא דהני נסבי מהני והני נסבי מהני קתני כהן כיון דאילו בעי למינסב חללה אסירא ליה לא קתני אתו לקמיה דרב אידי בר אבין אמר להו דרדקי הכי [6]אמר רב יהודה אמר רב לא הוזהרו כשרות לינשא לפסולים: שניות מדברי סופרים וכו': בעו מיניה בני בירי מרב ששת שניה לבעל ולא שניה ליבם יש לה כתובה מיבם או לא [7]כיון דאמר מר כתובתה [ד]על נכסי בעלה הראשון לית לה או דלמא כיון [ה]דאילו לית לה מראשון תקינו לה רבנן משני אית לה אמר להו רב ששת תניתוה כתובתה על נכסי בעלה הראשון ואם היתה שניה לבעל אפי' מיבם אין לה מכלל דאיכא דאית לה מיבם חסורי מיחסרא והכי קתני [ו]כתובתה על נכסי בעלה הראשון ואי לית לה מראשון תקינו לה משני [ז]ואם היתה שניה לבעל אפי' מיבם אין לה: בעא מיניה רבי אלעזר מרבי יוחנן אלמנה לכ"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוט יש להן מזונות או אין להן מזונות היכי דמי אילימא דיתבה תותיה בעמוד והוצא קאי מזונות אית לה לא צריכא שהלך הוא למדינת הים ולותה ואכלה מאי מזוני תנאי כתובה נינהו מדאית לה כתובה אית לה מזוני או דלמא כתובה דלמשקל ומיפק אית לה מזוני דלמא תיעכב גביה לית לה א"ל [ח]לית לה והתניא יש לה [ט]כי תניא ההיא לאחר מיתה אית דאמר אמר ליה תניא יש לה הא בעמוד והוצא קאי ואלא התניא יש לה כי תניא ההיא לאחר מיתה ת"ר [י]אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט יש לה כתובה פירות מזונות בלאות [יא]והיא פסולה וולדה פסול [יב]וכופין אותו להוציא שניות מדברי סופרים אין לה כתובה לא פירות לא מזונות ולא בלאות [יג]והיא כשירה וולדה כשר וכופין אותו להוציא אמר ר"ש בן אלעזר מפני מה אמרו אלמנה לכ"ג יש לה כתובה מפני שהוא פסול והיא פסולה וכ"מ שהוא פסול והיא פסולה קנסו

והרי לאו דטומאה לאין שוה בכל. לאין ישראל מוזהרין אלא ליגע דכתיב (ויקרא כא) אמור אל הכהנים בהיות מוזהרין ולא ישראל: **לאו משום דרב יהודה.** אלמא אפי' לאו שאין שוה בכל נפקא לן מהתם דנשים חייבות: **לא דגמרי מלא יקחו.** לגומר מאיש או אשה לא נפקא לן אלא לאו השוה בכל והא דאיצטריך למעוטי ולא בנות אהרן משום דאי לא מעטי' הוה גמרינן מלא יקחו דמחייב לנשים אלאו שאין שוה בכל: **איכא דאמרי קיחה איצטריך ליה.** למיכתב דבלאו שאין שוה בכל נשים מוזהרות ואף ע"ג דמדרב יהודה משמעינן סד"א ליגמר מטומאה דלאו שאין שוה בכל הוא ונשים פטורות: ה"ג **כהנים לוים וישראלים מותרין לבא זה בזה לוים וישראלים חללי גירי חרורי מותרין לבא זה בזה.** אבל כהני בחללי וחללי בכהנות לא: **אמר ליה רב הונא.** לעולם חללי בכהנות שפיר דמי והא דלא תנינהו משום דכהני בחללי אסירי לא פסיקא ליה דכל היכא דהני נסבי מהני והני מהני קתני וכו': **כני גירי.** מקום: **כיון דאמר מר** (לעיל דף לח.) **לכותבה.** של יבמה על נכסי בעלה הראשון לית לה מיבם ואע"ג דהא מראשון לית לה: **אי דלמא כיון דאי לית לה.** לימה דעלמא מראשון כגון דלית ליה נכסים תקינו לה רבנן משני והא נמי לית לה מראשון הילכך אית לה מיבם: **לכותבה על נכסי בעלה הראשון.** אבל יבמות קאי וקתני אם היתה שניה לבעל יש לה כתובה מיבם אין לה ש"מ: **מכלל דאיכא דאית לה מיבם.** נתמיה. כלומר בעיין איפשיטא מיהא ליגמא דבריתא קשיא דקתני אפילו מיבם אין לה ומשמע מדקתני אפי' מכלל דאיכא יבמה אחריתי דאית לה כתובה מיבם והא קתני ריש כתובתה על נכסי בעלה הראשון: **תקינו לה משני.** כדי שלא תהא קלה בעיניו להוליאה: **מזוני מנאי לכתובה גינהו.** שכך כתב לה בכתובה[ד] את תהא יתבא בביתי ומתזנא מנכסי כל ימי מיגר ומרמלותיך: **לאחר מיתה.** אם מת ולא גירשה יש לה מזונות כל ימי אלמנותה כשאר אלמנה דמזוני מנאי כתובה והכא ליכא למיגזר דלמא תתעכב גביה: **ויש לה פירות.** שאף על פי שאכל את הפירות כיון דשלא כדין אכלן שהרי היה לו בה עשורין מעולין. ואף על גב דאמרינן (כתובות עט:) גבי כשרה מה שאכל אכל ומה שהוציא הוציא הכא קנסינן ליה דמשלם אפי' מה שאכל מפני שהוא מרגילה לעבירה: ה"ג וכ"ן מלאת"י בתשובת הגאונים **מפני שהוא פסול והיא פסולה וכל מקום שהוא פסול והיא פסולה קנסו אותו רבנן בכותבה.** והכי פירוש' מפני שהוא פסול כדתנן בבכורי' (מה:) הנושא נשים בעבירה פסול (ג) עד שידור הנאה והיא פסולה על ידו: קנסו

ולותה ואכלה מאי. אי לותה ואכלה קודם שפסקו לה כ"ד לא היה הבעל מייב לשלם אפי' לותה בב"ד כדפירש ר"ת בסוף כתובות (דף קו. ושם) גבי קדמו ב"ד ופסקו מה שפסקו פסקו והכא מינבעיא ליה אם יש לב"ד לפסוק לה מזונות כשהלך בעלה למדינת הים וקלוה ומתכל כשאר נשים או לא: **אלמנה לכ"ג יש לה פירות.** לאביי דאמר בפרק בנערה שנתפתתה (שם נא: ושם) (ח) אלמנה לכ"ג נשבית מייב לפדותה דקרינא ובכהנת אהדרתיך למדינתיך הוי פירות כמשמעו דין פירות דהיינו פירקונה דהוי תחת פירות ובשביה דקתני אין לה פירות הוי נמי דין פירות דאם נשבית אינו מייב לפדותה אע"ג דהבעל אוכל פירות כי הכא דהאשה רבה (לקמן פט.) דתנא נמי אין לה פירות ומזונות כו' ואמר עלה בירושלמי שאינה יכולה להוציא ממנו הפירות שאכל מ"ר מתניתא הא דתימא כשאכל עד שלא בא הראשון כו' ולרבא דאמר התם אלמנה לכ"ג אליבא מייב לפדותה נראה לר"י לפרש יש לה פירות דאם נשבית משלם הבעל הפירות שאכל לפדותה בהם אבל מה שפרקונה יתר על דמי פירות שאכל לא יהיב ובשביות אפילו דמי הפירות שאכל לא יהיב ומתוך פירוש הקונטרס משמע שאין לבעל פירות בלאלמנה כלל ואפילו לא נשבית מייב להחזיר פירות שאכל דפי' יש לה פירות שלף על פי שאכל פירות כיון דשלא כדין אכלן משלם ואליבא דרבא דכתובות פירש כן אך נראה לר"י כמו שפי' דלא משלם בעל אלא לצורך פרקונה כשנשבית וכן פירש הריב"ן:

בלאות. פי' בקונטרס בשנתינו גבי שניה דאין לה בלאות שאם יש לה עדיין בלאות ושתקים מבגדים שהכניסה לו אינה מוטלת כשיוצאה דקנסא קנסו חכמים ואין נראה לר"י דבהדיא משמע בסוף אלמנה ניחומין (כתובות קא. ושם) דדוקא מה שבלה ואין בעין אין לה אבל מה שבעין שקלה והיכא דאיירי באותן שהן עדיין בעין רגיל לפרש בלאותיה קיימין כדאמר התם זימנא הפסידה בלאותיה קיימין וכן בסוף אף על פי (שם פג:) גבי מורדת אבל ק"ק כיון דקתני באלמנה שיש לה פירות הייני בלאות כיון דאיירי בבלאות אאין קיימין כדאמר התם (כתובות עט: קא.) עיילא ליה גלימא פירא הוי ומכסי בה ואזיל עד דבליא):

ובל מקום שהוא **פסול** והיא **פסולה.** פי' בקונטרס שהוא פסול שנשא אותה בעבירה כדתנן בבכורות (דף מה:) ולא תרוייהו בעי אלא אם הוא פסול או היא פסולה קנסו אותו דלא מרגלא ליה כיון דמיפסל בהכי חד מייניהו כדאמר בסמוך ממזרת ונתינה איכא ביניהו ופריך ולר"מ דאמר הרי זה עבד וממזר הא לא מרגלא ליה והתם בעל לא מיפסיל דהא בישראל לא שייך למימר שיפסל על ידה ואיהי נמי לא מיפסלא בהכי דהא מעיקרא מיפסלא וקיימא אלא משום זרע לחוד מגעה ולא מרגלא ליה שיולה להרגילו כיון שזרעו נפסל על ידה

א) ומיהו קשה דקאמר בעולה לכ"ג איכא ביניהו כו' ואמאי מרגלא ליה והא הוא נפסל על ידה שנשא נשים בעבירה וילאה להרגילו ור"ת מפרש דהוא פסול דקאמר אולד קאי ובפסלות דידה לחוד אפילו במקום שהולד כשר לא מרגלא ליה כדאמרינן ולרבי מתיא בן חרש דקאמר אפילו הלך כו' עשאה זונה הא לא מרגלא ליה ויש ספרים דגרסי הוא כשר והיא פסולה וכן בתוספתא דמכילתין בפ"ב:

ממזרת

מסורת הש"ס

א) קדושין סט., ב) [לעיל פד: יב"ן], ג) [כתובות נג:], ד) [לעיל לח. כתובות פ:], ה) [לעיל לט. כתובות סב:], ו) לעיל פד. כתובות ק: [תוספתא פ"ב ע"ס], ז) [כתובות נב:], ח) [נב. ד"ה ממזרת], ט) [יע"ש תוס' כ"מ סו. ד"ה ונלאות].

תורה אור השלם

1. ויאמר יי אל משה אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אלהם לנפש לא יטמא בעמיו:
ויקרא כא א
2. אשה זנה וחללה לא יקחו ואשה גרושה מאישה לא יקחו כי קדש הוא לאלהיו:
ויקרא כא ז

הגהות הב"ח

(א) גמ' איקלעו לשבנצבו לאמציה דרב אידי: (ב) רש"י ד"ה כ"ג וכו' הנשא נשים בעבירה פסול לעבודה עד שידור הנאה ויהיו פסולה חללה וכל מקום שהוא פסול על ידה או היא פסולה עכ"ל יהו קנסו וכו':

מוסף רש"י

עשרה יוחסין עלו מבבל. כשעלו בני הגולה וכנמרא מפרש לה לאמתיינן שנשפחות שנכנסו מיוחסות הן שהפרים עזרא כל הפסולין משם והיולדין עמו (קדושין שם). חללים. כהנים חללין שנולדו מפסולי כהונה (שם). וחרורים. משוחררים (שם). נתינים. נתינים שמלו בימי יהושע (אמרינן (לעיל עח:) דוד גזר עליהם (קדושין שם). לוים ישראלים חללים גרים חרורים מותרין לבא זה בזה. אבל כהנים בחללי גירי וחרורי לא. שחללה בלאו ונירות ומשוחררת בחזקת זונה (שם). גירי חרורי וממזרי נתיני שתוקי ואסופי מותרים לבא זה בזה. דקסבר קבל גרים לא איקרי קבל ולא יהיו מותרים לבא בקבל גרים, אבל לוים ישראלים בממזרי לא ושתוקי ואסופי ספק ממזרים הם ומותרים להתערב בממזרים כדאמר בגמרא (שם עב.) נקבל ודלי הוא דלא יבא, בקבל ספק יבא (שם סט:).

עין משפט נר מצוה

ז א מיי' פ"ב מהל' אבל הלכה ו סמג עשין נח ולאוין רלה טוש"ע יו"ד סי' שנג סעיף כ:
ח ב מיי' פי"ט מהלכות אישות הלכה הל' טו טוש"ע אה"ע סימן ח סעיף א:
ט ג מיי' שם הלכה טו טוש"ע שם סעי' כ ג:
י ד מיי' פרק ט"ו שם הלכה לג:
יא ה מיי' פ"ב מהלכות יבום הלכה ח טוש"ע שם סי' קסח סעיף ע:
יב ו ז ח מיי' פרק כ"ד מהל' אישות הלכה ד טוש"ע שם סימן קטו סעיף א:
יג ט מיי' פי"ט מהלכות אישות הל' ג סמג לאוין קכב טוש"ע שם סי' ז סעיף יב:
יד י מיי' פכ"ד מהל' אישות הל' ד טוש"ע שם סי' קנד סעיף כ:
טו כ מיי' פי"ח מהל' אישות הל' ד ופי"ט הלכה ח טוש"ע שם סימן ז סעיף יט:

תוספות ישנים

בתנאי' ולא מזונות ומיירי בלותה ואכלה דאלי"ה פשיטא דהא בעמוד והוצא קאי מזיני אית לה אלא מיירי שהלך בעלה למד"ה ולותה ואכלה ולא"ה אפ"ה מאי חרש משום שהיא פסולה אפילו בשרה נמי אמרינן הנית מעוניו על קרן הלכי אותו אדם שהיה לה אי כדאמרי' הלך בעלה למד"ה ועמד שם אחד ופרנס אותה הנית מעוניו על קרן הלכי ור"ל כ"מ היכא דלא מסר לה דרך הלאה אלא מסר בגלל בעלה ואין לו לאדם לתנות לה לבעל ולא לאשה שהרי האדם לא שם שלאה מאתו. אבל הכא שלוחה ממנו לא הנית מעוניו על קרן הלכי אלא המלוה תוכע את האשה והאשה תוכעת את בעלה וגם אם נתגרשה האשה משלמת המזונות לאדם שהיה לה והכא בעניה לא יצאם הבעל מזונות שלותה ואכלה ולא נהיה דומיא דאמרינן בעניה אין לה מזונות קאמר בלאלמנה לכה"ג יש לה מזונות ובגמרא משמע דאלמנה לכה"ג אין לה מזונות בלותה ואכלה אלא נראה דבעניה ליה לה מזונות אף לאחר מיתת הבעל דקנסינן ליה. אבל בלאלמנה לכה"ג יש לה מזונות בלאחר מיתה דמשמע בגמרא: **א)** ואין להקשות מתה דמשמע מהכיא דהיכא דפסל זרע לא מרגלא ליה והכא פ"ה שהוא פסול הבעל. דא"ל דמודה רש"י דפסול זרע הוי פחות פיסול בעל ולא מרגלא ליה:

ג) ע"ל כתבן בכתובות בפרק שני דייני גזרות (דף ק"ז ע"ב) מי שהלך בעלה וכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com